

Anna Chamráthová Richterová

Ochrana před nečinností

Nečinnost

- **Veřejná správa jako činnost**
- Nežádoucí z pohledu **základních principů (zásad) VS**, zejm.
  - Legality
  - Rychlosti a hospodárnosti
  - Právní jistoty a ochrany legit. očekávaní
  - VS jako služby
  - *Tzv. principy dobré správy*
- Potenciálně také **zásah do základních práv**
  - zejm. **čl. 36/1 a 38/2** Listiny
- => ***Významné právní důsledky nečinnosti***

Nečinnost - charakteristika

- Předmětem zájmu **nečinnost nezákonná** a **na straně orgánů VS**
- Nečinnost může být **právem předvídána** (*např. fiktivní rozhodnutí*)
- V rámci (zejména) **rozhodování**
- Ale i tzv. **jiné (správní) úkony**
- Ve formě **průtahů** či **absolutní nečinnosti**

Nečinnost - lhůty

- Nezastupitelná úloha **lhůt** při **určení počátku** nezákonné nečinnosti (vymezený časový úsek pro úkon)
- Pokud výslovně nestanoveny, povinnost konat v tzv. **lhůtě přiměřené (bez zbytečného odkladu)**
  - **Zásada rychlosti (§ 6/1 SŘ)**
    - ***Správní orgán vyřizuje věci bez zbytečných průtahů.***
    - ***Nečiní-li správní orgán úkony v zákonem stanovené lhůtě **nebo ve lhůtě přiměřené, není-li zákonná lhůta stanovena, použije se ke zjednání nápravy ustanovení o ochraně před nečinností (§ 80).*****
- = **neurčitý právní pojem**, výklad dle správní praxe a judikatury (vliv např. legitimního očekávání)

Ochrana před nezákonnou nečinností

- Nezák. nečinnost v **právním státě nežádoucí**
- „**System**“ prostředků, institutů
  - *Preventivní*
  - *Specifické*
  - *Kompenzační (následné)*
- Ve SŘ **ustanovení působící k ochraně před nečinností** (víceru procesních institutů) + **opatření proti nečinnosti** (§ 80)
- Dále zejm. **soudní ochrana** (správní soudnictví, ÚS), veřejný ochránce práv, náhrada újmy (82/1998 Sb.)

Ustanovení působící k ochraně ve SŘ

- **Lhůty pro vydání rozhodnutí (viz § 71/2)**
  - **Bez zbytečného odkladu** (§ 71/1)
  - **Pokud nelze** nejpozději do **30 dnů** od zahájení řízení, k nimž se připočítává doba (§ 71/3)
    - **a) až 30 dnů** (ústní jednání, místní, předvolání či předvedení, doručování veřejnou vyhláškou, nebo jde-li o zvlášť složitý případ)
    - **b) nutná k provedení** dožádání, ke zpracování znaleckého posudku nebo k doručení písemnosti do ciziny
  - Nedodržení se **nemůže dovolávat úč., který je způsobil** (71/5)
- **Lhůty pro realizaci tzv. jiných úkonů (viz § 154, 155)**
- **Lhůty pro vydání rozhodnutí dle zvláštních zákonů**

Ustanovení působící k ochraně ve SŘ

- **Lhůty pro zahájení a provedení přezkumného řízení (§ 94)**
- **Povinnost přijímat podněty k zahájení řízení (§ 42) + oprávnění žádat nezbytná vysvětlení (§ 137)**
- **Lhůty pro zahájení řízení z moci úřední - Nezahájí-li příslušný SO řízení ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o skutečnostech odůvodňujících zahájení řízení (*nemusí být okamžik podání podnětu*)**
- **Zajišťovací prostředky (§ 58 - 63)**
- **Zjednodušené postupy (např. příkaz - § 150, řízení na místě - § 143)**
- **Mezitímní rozhodnutí a rozhodnutí v části věci (§ 148)**
- *aj.*

Opatření proti nečinnosti (§ 80)

- Podle § 6/1 (zásada rychlosti) slouží **ke zjednáání nápravy, nečiní-li SO úkony** v zákonem stanovené lhůtě nebo ve lhůtě přiměřené
- **Konkrétní procesní prostředky** pro existující (hrozící) nečinnost
- Úprava v části II. SŘ, uplatní se však **na jakékoli postupy a úkoly SO, na které se vztahuje SŘ** (viz § 1/1)
  - *správní řízení v 1. st.*
  - *řízení o opravných a dozorčích prostředcích*
  - *postupy podle části IV., V., VI.*
  - *i na vyřizování stížností podle § 175*

Opatření proti nečinnosti (§ 80)

- K přijetí opatření **příslušný nadřízený SO** (projev dozorové funkce)
- **I proti nečinnosti nadřízeného SO**

- § 80/1-3 *podmínky uplatnění*
- § 80/4 a) - d) *jednotlivá opatření proti nečinnosti („typy“)*

- Je přijímáno **z moci úřední** (§ 80/1-3) nebo **na základě žádosti** (§ 80/3 in fine)

Opatření proti nečinnosti (§ 80)

- **Z moci úřední**

- **§ 80/1** „Nevydá-li správní orgán rozhodnutí ve věci v zákonné lhůtě, nadřízený správní orgán učiní z moci úřední opatření proti nečinnosti, jakmile se o tom dozví.“
- **§ 80/2** „Opatření proti nečinnosti učiní nadřízený správní orgán i tehdy, **nezahájí-li příslušný správní orgán řízení ve lhůtě 30 dnů** ode dne, kdy se dozvěděl o skutečnostech odůvodňujících zahájení řízení z moci úřední.“
- **§ 80/3** „Opatření proti nečinnosti může nadřízený správní orgán učinit i v případě, **kdy je z okolností zjevné, že věcně a místně příslušný správní orgán nedodrží lhůtu** stanovenou pro vydání rozhodnutí o žádosti nebo zahájit řízení z moci úřední anebo v řízení řádně pokračovat.“

Opatření proti nečinnosti (§ 80)

- **Na základě žádosti**

- **§ 80/3** „*Po uplynutí lhůt pro vydání rozhodnutí může žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti podat účastník.*“
- Podání podle § 37 - **způsob, náležitosti**
- O žádosti se rozhoduje **usnesením** (§ 80/6)
- A to ve lhůtách podle § 71/1
- Nelze se odvolat, ale lze ***žalobu proti nečinnosti*** (viz dále)

Opatření proti nečinnosti (§ 80)

- **Typy opatření**
- **§ 80/4 a)** „*přikázat* nečinnému správnímu orgánu, aby ve stanovené lhůtě **učinil potřebná opatření** ke zjednání nápravy **nebo vydal rozhodnutí**“
- **Přikázání (příkaz)** projevem „vnitřního vztahu“ mezi SO
- **§ 80/4 b)** „*usnesením převzít věc a rozhodnout* namísto nečinného správního orgánu“
- Zvláštní varianta **atrakce**

Opatření proti nečinnosti (§ 80)

- **Typy opatření**

- **§ 80/4 c)** „usnesením **pověřit jiný správní orgán** ve svém správním obvodu vedením řízení“
- Zvláštní varianta **delegace**
- **§ 80/4 d)** „usnesením *přiměřeně* **prodloužit zákonnou lhůtu pro vydání rozhodnutí**, lze-li důvodně předpokládat, že správní orgán v prodloužené lhůtě vydá rozhodnutí ve věci, a je-li takový postup pro účastníky výhodnější; přitom přihlíží ke lhůtám uvedeným v § 71 odst. 3“
- **Prodloužit**, nikoli prodlužovat...
- I na podnět SO vedoucího řízení

Opatření proti nečinnosti (§ 80)

- **Výběr typu opatření** - *jde-li o opatření z moci úřední* - provádí nadřízený SO **podle svého uvážení**
- Žalobou proti nečinnosti se nelze domáhat, aby soud uložil SO povinnost vydat konkrétní opatření
- *Zásada procesní ekonomie*

- **Formami** činění opatření mimo **příkazu** také **usnesení**
- Účastníci, kterým se usnesení oznamuje, se mohou odvolat (bez suspenzivního účinku)

Žaloba na ochranu proti nečinnosti dle SŘS

- Byly vyčerpány prostředky ochrany, které stanoví procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu
- Lze se domáhat pouze toho, aby soud správnímu orgánu uložil povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení, a to jen v případech, kdy nenastává fikce příslušného právního důsledku
- Soud k tomu správnímu orgánu uloží přiměřenou lhůtu